

Siseministri määruse „Siseministri 17. juuli 2014. aasta määruse nr 33 „Politsei- ja Piirivalveameti põhimäärus“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu eesmärk on tõhustada Politsei- ja Piirivalveameti (edaspidi *PPA*) tööd. Selleks antakse keskkriminaalpolitsei isikukaitseülesanne üle Põhja prefektuurile.

Muudatus on positiivne, sest aitab paremini planeerida PPA tööjõudu ja ressursse. Edaspidi on nii isikukaitse kui ka objektivalve koondatud ühte struktuuriüksusesse: Põhja prefektuuri. Seeläbi saab keskkriminaalpolitsei keskenduda enam kuritegude avastamisele, tõkestamisele ja menetlemisele.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja on PPA ettepaneku alusel koostöös PPA õigusbürooga koostanud ning selle juriidilist kvaliteeti kontrollinud Siseministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Kertu Nurmsalu (kertu.nurmsalu@siseministeerium.ee, tel 612 5084).

Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Siseministeeriumi õigusosakonna keeleteimetaja Heike Olmre (heike.olmre@siseministeerium.ee, tel 612 5241).

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõu, Euroopa Liidu õiguse rakendamise ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

Eelnõuga muudetakse siseministri 17. juuli 2014. aasta määrust nr 33 „Politsei- ja Piirivalveameti põhimäärus“ (edaspidi *PPA põhimäärus*) avaldamismärkega RT I, 09.07.2024, 3.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist, millest teises nähakse ette jõustumisaeg.

Politsei ja piirivalve seaduse (edaspidi *PPVS*) § 3 lõike 1 punkti 8 kohaselt on PPA ülesanne:

- 1) kaitsta Vabariigi Presidenti ja tema perekonda ning seaduses sätestatud juhul ka ametist lahkunud presidenti, samuti peaministrit, välisriigi riigipäid, valitsusjuhte, välisministreid ning PPA peadirektori või tema volitatud isiku määratud isikuid;
- 2) valvata Vabariigi Valitsuse või PPA peadirektori määratud objekte.

Praegu täidavad PPA-s seda ülesannet kaks struktuuriüksust: isikukaitse on keskkriminaalpolitsei ülesanne ja objektivalve Põhja prefektuuri oma.

Otstarbekas on koondada selle ülesande täitmine ühte struktuuriüksusesse, sest isikukaitsel ja objektivalvel on väga suur ühisosa ning ristsõltuvus ressursside planeerimisel ja rakendamisel.

- 1) Ühisosa on kahetine:

- ühine eesmärk: julgestada olulisi institutsioone ja nendega seotud võtmeisikuid ning seeläbi toetada nende ülesannete täitmist;

- spetsiifiline sihtrühm: vajadus arvestada politseilises tegevuses piirangute ja erinõuetega, näiteks diplomaatia ja protokoll.
- 2) Ristsõltuvust ilmestab näiteks Vabariigi Presidendi Kantselei ja Vabariigi Presidendi ning Riigikantselei ja peaministri turvalisuse tagamine, kus muudatused näiteks objektivalve töökorralduses või mehitatuses avaldavad selget mõju isikukaitsele. Näiteks, kui vähendatakse valvemeeskonda, võib tekkida vajadus suurendada kaitsemeeskonda ja vastupidi.

Praegune tööjaotus ei võimalda parimal viisil rakendada proportsionaalseid meetmeid, et tagada ohu korral kaitsealuste isikute turvalisus. Kui nii isikukaitse kui ka objektivalve eest vastutab sama struktuuriüksus, tekib võimalus hinnata meetmete vajadust terviklikult ja neid ka proportsionaalselt rakendada.

Kuna enamik kaitstavaid isikuid ja valvatavaid objekte asub ning enamik visiite ja suursündmusi toimub Põhja prefektuuri tööpiirkonnas, on mõistlik anda see ülesanne just Põhja prefektuurile.

Eelnõu § 1 punktiga 1 tunnistatakse kehtetuks PPA põhimääruse **§ 16² punkt 4**, mille kohaselt on keskkriminaalpolitsei ülesanne isikukaitse. Nagu eespool selgitatud, täidab seda ülesannet edaspidi Põhja prefektuur.

Eelnõu § 1 punktidega 2 ja 3 korrastatakse PPA põhimääruse **§-s 17** prefektuuri põhiülesannete loetelu ja antakse Põhja prefektuurile isikukaitseülesanne.

1) Punktiga 2 muudetakse § 17 **punkte 9 ja 10**.

- Et edaspidi oleks §-s 17 ainult põhiülesanded, mida täidavad kõik neli PPA prefektuuri, tõstetakse osa ülesandeid punktist 9 uude lõikesse 2 (vt eelnõu § 1 p 3 selgitust). Punkti 9 jääb ainult prefektuuride ühine põhiülesanne teha Eesti päästeapiirkonnas otsingu- ja päästetöid.
- Punktist 10 jäetakse välja sõna „litsents“, sest see on sisult ametlik luba ja seega hõlmatud sõnaga „luba“. Puudub vajadus litsentsi rõhutada. Ka eriseadustes, nagu relvaseadus ja turvategevuse seadus, kasutatakse sõna „luba“, näiteks „relvaluba“, „relvakandmisluba“, „soetamisluba“ ja „tegevusluba“.

2) Punktiga 3 loetakse § 17 tekst lõikeks 1 ja täiendatakse paragrahvi **lõikega 2**. Selles esitatakse põhiülesanded, mida ei täida kõik prefektuurid.

Kehtivast punktist 9 tõstetakse uue lõike 2 **punktidesse 1 ja 2** järgmised põhiülesanded:

- Ida ja Lõuna prefektuur – reostuse avastamine ja likvideerimine piiriveekogudel (p 1);
- Lääne prefektuur – merereostuse avastamisel ja merepiiri valvamisel osalemine sise- ja territoriaalmeres (p 2).

Uue lõike 2 **punkti 3** lisatakse Põhja prefektuuri põhiülesandena isikukaitse (vt eelnõu § 1 p 1 selgitust) ja objektivalve. Ülesanne valvata määratud objekte on toodud PPVS-i § 3 lõike 1 punktis 8 ja PPA põhimääruse § 8 punktis 6. Seda täidab Põhja prefektuur ka praegu, kuigi seda PPA põhimääruse §-s 17 eraldi ei ole.

Eelnõu § 1 punktiga 4 muudetakse PPA põhimääruse **§ 20**, milles on sätestatud ühe siseauditiibüroo põhiülesandena riskijuhtimise analüüsimine ja hindamine. Riskijuhtimise all mõistetakse PPA-s riskide pidevat tuvastamist, hindamist, haldamist ja seiret, et toetada PPA eesmärkide saavutamist. Eelmisel aastal otsustati PPA-s riskihindamine ümber korraldada ja anti selle

koordineerimise ülesanne üle siseauditibüroole. Kuna siseauditibüroo uus ülesanne on riskihindamist koordineerida, ei saa ta enam riskijuhtimist auditeerida, st analüüsida ja hinnata riskijuhtimise mõjusust. Sõltumatu hinnang riskijuhtimisele hangitakse vajaduse järgi kord viie aasta jooksul sõltumatult välisaudiitorilt. Küll aga vastutab siseauditibüroo riskijuhtimise raamistiku loomise ja arendamise eest, mis on riskihindamise koordineerimise osa. Seetõttu asendatakse riskijuhtimise mõjususe analüüsimine ja hindamine riskihindamise koordineerimisega.

Siseauditibüroo põhiülesannet analüüsida ja hinnata PPA valitsemisprotsesside ja sisekontrollisüsteemi toimimist sisult ei muudeta. Jäetakse üksnes välja sõna „analüüsimine“, sest see on hindamise osa.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõul ei ole Euroopa Liidu õigusega puutumust.

4. Määruse mõjud

4.1. Mõju riigiasutuste korraldusele

Sihtrühm: PPA, eeskätt teenistujad, kelle ülesanne on isikukaitse või objektivalve. Sihtrühma suurust ei ole võimalik välja tuua, sest PPVS-i § 4 lõike 5 kohaselt ei ole keskkriminaalpolitsei ning isikukaitse ja objektivalve korralduse struktuur, teenistuskohdade koosseis ja isikkoosseis avalik teave.

Isikukaitseülesande Põhja prefektuurile üleandmine aitab PPA-l paremini planeerida tööjõudu ja ressursse. Muudatust toetab tõsiasi, et enamik kaitstavaid isikuid ja valvatavaid objekte asub ning enamik visiite ja suursündmusi toimub Põhja prefektuuri tööpiirkonnas. Mõju PPA töökorraldusele on väike, sest viiakse üle ainult üks ülesanne keskkriminaalpolitseist Põhja prefektuuri. Põhja prefektuuril ei ole vaja kohanemiseks lisaaega, sest isikukaitse eest vastutavad teenistujad viiakse samuti üle. Põhja prefektuuri luuakse uus üksus, milles on ühendatud isikukaitse ja objektivalve. Selle tulemusena väheneb ametikohtade arv ühe võrra.

4.2. Sotsiaalne mõju

Sihtrühm: teenistuja, kelle ametikoht kaotatakse.

Pärast isikukaitseülesande Põhja prefektuuri üleviimist saab jätkata isikukaitset ja objektivalvet uues üksuses ühe ametikoha võrra väiksemas koosseisus kui praegu. Kui kaotatav ametikoht on täidetud, pakutakse teenistujale esmalt tema kvalifikatsioonile vastavat ametikohta teises struktuuriüksuses. Koondamine tuleb kõne alla ainult juhul, kui teenistuja sellega ei nõustu.

Järeldus mõju olulisuse kohta. Eelnõuga ei kaasne olulist mõju. PPA ülesanded ei muutu ja PPA teeb kõik endast oleneva, et teenistuja, kelle ametikoht kaotatakse, ei lahkuks PPA-st, vaid saaks jätkata teenistust teises struktuuriüksuses. Eelnõul on positiivne mõju, sest see tagab isikukaitseks ja objektivalveks paremad võimalused. Ebasoovitava mõju kaasnemise riski ei ole, sest PPA-s on suurusjärgus 5000 teenistujat.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Mõjutatud teenistujatele on tehtud ettepanek minna üle Põhja prefektuuri uude üksusesse või mõnda teise PPA struktuuriüksusesse. Kui teenistuja ettepanekuga ei nõustu, siis ta koondatakse ja seadusjärgsed hüvitised kaetakse olemasolevast tööjõukulude eelarvest.

Määruse rakendamisega kaasneb vajadus muuta asutusesiseseid töökorraldusdokumente, sealhulgas nende struktuuriüksuste põhimääruseid, mille põhiülesandeid muudetakse.

Määruse rakendamisega ei kaasne otsest tulu.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. juulil 2025. See on piisav aeg, et mõjutatud teenistujad saavad otsustada, kas minna üle teise struktuuriüksusesse. Samuti jõuab PPA muuta asutusesiseseid töökorraldusdokumente.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Lähtudes Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. aasta määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse relement“ § 6 lõikest 1, ei koostöölastata eelnõu teiste ministeeriumidega, kuna see puudutab üksnes Siseministeeriumi ja tema valitsemisala.